

התחדשות יהודית בחבר המדינות: הכנס הבינלאומי השלישי של המרכזים הקהילתיים היהודיים, במוסקווה.

בחודש נובמבר האחרון התקיים במוסקווה הכנס הבינלאומי השלישי למרכזים קהילתיים יהודיים. בכנס השתתפו כ-250 צעירים מ-11 רפובליקות של מדינת רוסיה לשעבר, וכן 26 חברי משלחת בינלאומית שכללה נציגים מבולגריה, צרפת, גרמניה, ישראל, איטליה, ספרד, שוודיה וארצות הברית. בין עשרת הצעירים מארצות הברית נמנתה גם משלחת מטעם המרכז הקהילתי של מנהטן, שבאה לחלוק ידע וניסיון עשיר עם עמיתיהם ה"ירוקים" בחבר המדינות.

התאגדות המרכזים הקהילתיים בחבר העמים, שארגנה את הכנס, נוסדה בתמיכתו של ג'וינט ארצות הברית במטרה לקדם את היכולת הארגונית ולהעלות את רמת המקצוענות של המרכזים הקהילתיים בחבר המדינות. הכנס נתן הזדמנות למנהיגים מקצועיים ולמתנדבים מהמרכזים הקהילתיים מרחבי חבר המדינות להיפגש עם עמיתים מהעולם כולו.

דבי הירשמן, מנהלת המרכז הקהילתי של מנהטן, נשאה את הנאום המרכזי. היא דיברה על האתגר ליצור קהילה יהודית פתוחה העונה על צורכיהם של כל היהודים, טרם היווסדו של מרכז קהילתי. זהו תהליך שאיתו מתמודדות קהילות רבות בחברה העמים. צעדי הענק שנעשו בקהילות שונות בחבר המדינות במרוצת השנים האחרונות, בלטו בטקס הענקת הפרסים, כאשר שני מרכזים קהילתיים זכו בפרסי הצטיינות מטעם הפדרציה העולמית של המרכזים הקהילתיים היהודיים וקרן תרומות על שם מרתה לוונשטיין. פרסים נוספים הוענקו לאיש מקצוע מצטיין בתחום הקהילתי והתחדשות יהודית וכן הוענק פרס למרכזים קהילתיים בחבר המדינות הפועלים למעלה מעשר שנים. במהלך הכנס התקיימו דיונים סביב נושאים מרכזיים כמו, למשל, מהו תפקידו של המרכז הקהילתי בחבר המדינות; מהי קהילה וכיצד יש לתפקד במסגרתה. אירנה שרבן, יו"ר האגודה למרכזים קהילתיים בחבר המדינות, אמרה כי קיומו של הכנס במוסקווה מוכיח שמרכזים קהילתיים יהודיים קיימים ופועלים בחבר המדינות והדגש איננו על מספרם אלא על איכות עבודתם.

נציגי ישראל, שוודיה וארצות הברית דיברו על המשמעות של ארגון יהודי ועל התכנים הרצויים שצריכים להיכלל בו. התקיימו סדנאות בנושאים ייחודיים, כמו: אמנות ותרבות יהודית, חינוך יהודי בלתי פורמלי וחשיפה לישראל. נציגי קזכסטאן העלו את הסוגייה כיצד המרכזים צריכים לשרת את הקהילה היהודית, ומה תפקידו של המרכז כגורם מאחד וכגורם מוביל עבור הקהילה כמכלול. אלכסנדר ברו, נשיא מצווה, האגודה של המרכזים הקהילתיים של קזכסטאן, תאר את חוויית קהילתו באומרו: "מרכזים קהילתיים דומים לילדים. כולם נוסדו לפי אותו מודל, אך כל אחד התפתח באופן שונה. עם זאת, כולם מגלמים את הטוב ביותר שבקהילות היהודיות". קבוצות נוספות דנו בנושאים הנוגעים לדירקטוריונים, יחסי ציבור, מחקרים דמוגרפיים וחברתיים, והתלבטו איך לעודד התפתחות בקרב קהילות קטנות. בישיבות מסוימות, אשר התכנסו במרכזים קהילתיים במוסקווה, הועלו נושאים הקשורים לאוכלוסיות בעלות צרכים מיוחדים, מורשת יהודית ומרכזים קהילתיים בעולם. הדיון הסופי הונחה על ידי שרה בוגן ויורם אברג'יל והתייחס לשאלה האם המרכז הקהילתי הוא מוקד החיים היהודיים בכל מקום.

ג'רי ספיצר, נשיא הפדרציה העולמית של המרכזים הקהילתיים היהודיים, אמר בדברי הסיכום שלו: "ראיתי מרכזים קהילתיים בעולם כולו ואני חושב שעלינו לקרוא ל-JCC, בשם: CJC- היות והם המוקד של החיים היהודיים".

בחלק התרבותי של הכנס – אורגנה תחרות צילום והמשתתפים נהנו ממופעים מוסיקליים יהודיים, בכלל זה קונצרט לזכר לאוניד סונץ, מנהלו לשעבר של מרכז קהילתי בחבר המדינות, אשר פעל רבות לתחיית המוסיקה הכליזמרית בחבר המדינות ובעולם כולו. בקונצרט השתתפו הלהקה היידאית מקזאן ולהקת כלי זמר/ג'אז ממוסקווא – שתיהן פרי ההתחדשות היהודית בחבר העמים.